

**КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНОЛОГІЯ;  
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО**

УДК 343.97

DOI 10.36919/3041-1149(Print).9.2025.131-139

**Д. М. Тичина,***доктор юридичних наук, професор,**головний науковий співробітник**науково-дослідної лабораторії**з проблем протидії злочинності,**Національна академія внутрішніх справ**email: ddt0099@gmail.com***ORCID 0000-0002-9430-6101;****Р. А. Вовченко,***аспірант,**кафедра кримінології**та інформаційних технологій,**Національна академія внутрішніх справ**email: ruslan0027@gmail.com***ORCID 0009-0008-3046-0100****ПРИЧИНИ ТА УМОВИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ВЧИНЕННЯ  
КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ  
ДІЯЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКАМИ ПОЛІЦІЇ**

*Стаття присвячена дослідженню комплексу причин та умов, що детермінують вчинення кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності працівниками поліції. Проблематика службової злочинності в Національній поліції України розглядається крізь призму сучасних викликів, зокрема умов воєнного стану, незавершеної правоохоронної реформи та загострення соціально-економічної ситуації в державі. У статті систематизовано найпоширеніші групи детермінант: політичні, соціально-економічні, правові, організаційні, кадрові та матеріально-технічні, які не діють ізольовано, а формують спільний сприятливий фон для поширення службових правопорушень серед поліцейських.*

*Політичний вплив і затягування реформування органів кримінальної поліції та досудового розслідування, розпочатого ще 2015 року, сприяють виникненню корупційних ризиків. Умови воєнного стану лише підсилюють цей деструктивний вплив: понад третини опитаних слідчих і оперативників, визнають, що надмірне навантаження, дефіцит матеріальних ресурсів і відсутність чітких стандартів роботи перешкоджають успішній службовій діяльності. Водночас соціально-економічні труднощі (низький рівень оплати праці, матеріальне розшиарування) виступають ще однією детермінантою.*

*Особливу увагу приділено кадровим аспектам. На основі власних даних встановлено, що приблизно третина випускників закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання не вбачає в поліції перспективного кар'єрного шляху або сумнівається в доцільності вступу до лав правоохоронців, або має негативне ставлення до професії ще до початку несення служби. Додатково проаналізовано процесуальні детермінанти, зокрема затягування досудових розслідувань. До значущих чинників також віднесено слабку цифровізацію, нестачу технічного забезпечення та формалізм у внутрішньому фінансовому контролі. Запропоновані висновки можуть бути використані для мінімізації кримінальних правопорушень, удосконалення антикорупційної*

політики, реформування кадрової системи МВС і забезпечення належного професійного контролю в Національній поліції України.

**Ключові слова:** злочинність, служба, поліція, поліцейський, Національна поліція, причини, умови, кримінальні правопорушення, корупція, воєнний стан, кадри, ризики.

**Постановка проблеми та її актуальність.** Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності, які вчиняються поліцейськими, становлять особливу загрозу, оскільки дискредитують правоохоронну систему, підривають авторитет державної влади, поглиблюють правовий нігілізм і знижують рівень довіри суспільства до органів публічної влади. Попри численні спроби реформування, зокрема в межах поліцейської реформи 2015 року, на практиці спостерігається збереження багатьох чинників, що детермінують службову злочинність, а також виникнення нових, пов'язаних з політичною, економічною, організаційною та матеріально-технічною нестабільністю й воєнним станом. У зв'язку з цим постає потреба в дослідженні причинного комплексу службової злочинності в поліції з урахуванням реалій сьогодення, що дасть змогу не лише вдосконалити уявлення про природу цих правопорушень, але й сформувати дієві превентивні заходи з боку держави, правоохоронної системи та громадянського суспільства.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Питання службової злочинності традиційно привертає увагу наукової спільноти, яка розглядала його з позицій кримінального та кримінологічного підходів. У працях відомих представників вітчизняної кримінологічної школи, як-от А. П. Закалюк, О. М. Джужа, М. Г. Колодяжний, О. Ю. Шостко та інших, було сформовано концептуальні засади вивчення злочинності у сфері службової діяльності та окреслено основні підходи до її запобігання. Водночас, попри вагомість напрацювань, переважна більшість наукових досліджень не враховує нові виклики, пов'язані з умовами воєнного стану. У сучасних реаліях суттєво змінилася структура функціонального навантаження на поліцейських, особливо у сфері досудового розслідування та забезпечення публічної безпеки. Введення нових повноважень, робота в умовах загроз, обмежених ресурсів і психологічного тиску вимагають переосмислення традиційних підходів до аналізу причин і умов службової злочинності.

**Мета статті** – комплексне вивчення причин та умов, які впливають на вчинення кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності працівниками поліції, з метою виявлення криміногенних чинників і розробки рекомендацій для підвищення ефективності запобігання та протидії таким злочинам.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Належність детермінанти до певної сфери визначається її сутністю, яка відповідає основному змісту суспільних відносин. За природою виникнення: індивідуальні або антропологічні, що безпосередньо пов'язані з особистістю злочинця; фізичні – пов'язані із впливом природних явищ, клімату, температури тощо; соціально-економічні, що пов'язані із впливом на процес прийняття рішення таких обставин, як багатство і бідність, політичний режим, можливість реалізувати законні інтереси та ін. Залежно від зв'язку із волею суб'єкта – об'єктивні та суб'єктивні. Об'єктивні причини й умови існують незалежно від волі та свідомості людей (історично зумовлений рівень розвитку суспільства, економіки; стихійні лиха й інші явища природи тощо). Суб'єктивні причини та умови злочинності залежать від діяльності людей, вони є здебільшого результатом недоліків цієї діяльності, помилок та упущень [14, с. 273].

**Політичні.** Серед ключових політичних чинників, що визначають ризики вчинення кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності працівниками поліції, потрібно виокремити кілька системних аспектів. Передусім ідеться про політичну нестабільність, яка проявляється в нестійкості функціонування основних політичних інститутів, певній заангажованості політичної системи, а також у дисбалансі між компетенціями різних гілок влади. Подібна структурна розбалансованість державного управління безпосередньо впливає на спроможність органів влади ефективно реалізовувати функції контролю та запобігання кримінальним правопорушенням. Окремо потрібно зазначити, що порушення системності у сфері державного антикорупційного контролю призводить до ігнорування або формального підходу до проведення щорічного оцінювання рівня корупції, яке має здійснюватися відповідно до національної методики, орієнтованої на

стандарти ООН. Як наслідок, основні проблеми та типові прояви службової злочинності, а також результати судового розгляду таких кримінальних правопорушень нерідко залишаються поза увагою суспільства, що створює підґрунтя для зловживання владними повноваженнями й ухвалення неправомірних рішень. Варто звернути увагу й на недостатній рівень парламентського та громадського контролю за діяльністю органів виконавчої й судової влади. Щорічні затримки з оприлюдненням Національної доповіді щодо виконання державних антикорупційних програм, відсутність регулярних парламентських слухань, а також формальний підхід до виконання вимог Закону України «Про запобігання корупції» у сфері реалізації антикорупційної політики додатково ускладнюють ситуацію [3, с. 319]. Особливого значення набуває проблема відсутності політичної волі. Її недостатність відчувається як у площині загальної профілактики кримінальних правопорушень, так і щодо службової злочинності зокрема. Зі свого боку це виявляється у фрагментарному законодавчому регулюванні, недосконалих механізмах реалізації антикорупційної політики та стратегічного планування [6, с. 374]. Відсутність послідовної політичної волі у вищого керівництва держави суттєво знижує ефективність боротьби зі злочинністю. У таких умовах навіть найпрогресивніше законодавство й діяльність спеціалізованих інституцій ризикують залишитися лише декларативними засобами та методами, не здатними запобігати реальним проявам злочинності.

*Військові.* Збройна агресія російської федерації проти України, розпочата 14 квітня 2014, а також подальша повномасштабна війна, що триває з 24 лютого 2022 не лише зумовили тимчасову втрату окремих територій, руйнацію інфраструктури, численні людські, економічні й екологічні втрати, а й істотно вплинули на ускладнення криміногенної ситуації в державі. В умовах воєнного стану працівники поліції як представники центрального органу виконавчої влади несуть підвищену відповідальність за забезпечення прав і свобод людини, підтримання публічної безпеки, охорону порядку та протидію злочинності. Проте саме в період збройного конфлікту та різних надзвичайних ситуацій їхня діяльність ускладнюється додатковими ризиками та чинниками, які можуть виступати детермінантами службової злочинності [2].

Військовий стан, масова мобілізація, нагальна потреба в адаптації до нових умов функціонування органів поліції, посилення навантаження на особовий склад, виконання невластивих завдань та екстремальні обставини призводять до зростання психологічного й емоційного напруження серед поліцейських. Часто доводиться працювати в надзвичайно складних умовах, зокрема з дефіцитом часу, інформації, ресурсів, за відсутності належного відпочинку, нерегулярного режиму праці та сну [11]. Системні фізичні, психоемоційні й інтелектуальні перевантаження в умовах постійної загрози життю, відповідальності за прийняття рішень у ризикованих ситуаціях підвищують імовірність професійних деформацій, що зі свого боку можуть зумовлювати відхилення від службової дисципліни, а іноді – і вчинення протиправних дій.

Соціально-економічна напруженість також сприяє зростанню ризику залучення працівників поліції до різних видів незаконної діяльності, зокрема від прикриття незаконної підприємницької діяльності до лобіювання інтересів окремих фінансово-промислових та інших груп. У зв'язку з цим слабкість системи матеріального стимулювання, відсутність перспективи службового зростання та низький рівень довіри до державних гарантій підштовхують окремих співробітників до використання службового становища для особистого збагачення або вирішення побутових проблем [16, с. 208].

*Фінансово-організаційні.* Попри позитивні зміни у сфері матеріального й технічного забезпечення правоохоронних органів України, питання належного фінансування залишається однією з найгостріших проблем у функціонуванні органів Національної поліції України й впливає на якість виконання службових завдань, організації роботи та загальну ефективність діяльності поліцейських.

Особливо критичною є ситуація із матеріально-технічним забезпеченням оперативників, слідчих і дізнавачів, які, виконуючи свої процесуальні та оперативно-розшукові функції, несуть підвищену відповідальність за прийняті рішення та здійснювані заходи. Сьогодні заробітна плата цих поліцейських не відповідає ні рівню покладених на них завдань, ні інтенсивності службового навантаження, що в сукупності створює передумови для вчинення кримінальних правопорушень

у сфері службової діяльності. У межах наукового дисертаційного дослідження О. В. Ткаченко, проведеного із застосуванням опитування та анкетування працівників, на той час ще органів внутрішніх справ, було виявлено важливу тенденцію щодо чинників, які впливають на формування корупційної поведінки в такій професійній спільноті. Результати дослідження однозначно вказують, що рівень грошового забезпечення та наявність належних соціальних гарантій виступають одним із ключових запобіжників, здатних стримувати працівників правоохоронних органів від вчинення правопорушень із ознаками корупції [15, с. 57].

Сьогодні дефіцит фінансових ресурсів поєднується з кадровими втратами: оптимізація штату призвела до суттєвого збільшення навантаження на кожного поліцейського. На практиці це означає, що на одного слідчого або дізнавача може припадати від кількох десятків до понад сотні кримінальних проваджень, що робить неможливим належну перевірку доказів, якісний процесуальний супровід і забезпечення об'єктивності досудового розслідування. Окремої уваги потребує й наявна практика залучення оперативних працівників, слідчих до виконання функцій, які не є характерними для їхніх посадових обов'язків. Зокрема, досить поширеним явищем залишається залучення цих фахівців до заходів із забезпечення охорони громадського порядку під час масових заходів, публічних подій, виборчих процесів тощо. Такий підхід призводить до суттєвого відволікання слідчих і оперативників від основної діяльності: досудового розслідування кримінальних правопорушень, збору доказової інформації, оперативного забезпечення тощо. Водночас виконання невласливих функцій посилює емоційне й професійне вигорання співробітників. У таких умовах фінансово-організаційні проблеми набувають не лише соціально-економічного, а й професійно-етичного виміру. У цьому контексті варто додати, що високий рівень стресу, психологічний тиск, потреба працювати понаднормово та відсутність належної мотивації спонукають правоохоронців до пошуку «альтернативних» способів вирішення матеріальних питань, серед яких зловживання службовим становищем, отримання неправомірної вигоди, службова недбалість тощо. У результаті формується замкнене коло, в якому низький рівень оплати праці та перевантаження обумовлюють не лише якість, а й морально-етичний клімат у колективах, що негативно впливає на імідж поліції загалом. Важливим чинником профілактики кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності є перегляд підходів до оплати службової діяльності поліцейських. Підвищення заробітної плати має розглядатися як стратегічний захід для покращення привабливості служби в поліції, зміцнення дисципліни та створення певної мотивації до професійного зростання й дотримання етичних стандартів. Крім того, належне фінансове забезпечення відкриває можливість залучення до поліції нових кваліфікованих кадрів, що особливо важливо в сучасних умовах дефіциту фахових спеціалістів у правоохоронній системі.

Водночас вивчення причин та умов, які сприяють вчиненню кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності поліцейськими, неможливе без ґрунтовного аналізу ефективності системи фінансового контролю, насамперед електронного декларування. Згідно з результатами опитування, проведеного серед правоохоронців, понад 68 % респондентів вказали на регулярні труднощі, пов'язані із заповненням і поданням електронних декларацій. Серед основних проблем найчастіше згадуються системні технічні збої роботи Єдиного державного реєстру декларацій: приблизно 42 % опитаних скаржаться на «зависання» системи, ще 35 % фіксують недоступність електронних ключів, а у 28 % випадків зазначалося незбереження змін у поданих деклараціях або втрата доступу до персонального кабінету у вирішальні моменти. Крім суто технічних перешкод, поліцейські зазначають і труднощі зі сприйняттям і заповненням самої декларації. Майже 61 % опитаних вказують, що інтерфейс електронної форми є надмірно складним і перевантаженим деталями, а структура документа не завжди є зрозумілою навіть фахівцям з юридичною освітою.

До речі, в Антикорупційній стратегії на 2021–2025 рр. теж зазначалося, що значна частина суб'єктів декларування постійно стикається із низьким рівнем поінформованості щодо порядку та вимог до декларування, частими збоями реєстру й недосконалістю чинної нормативно-правової бази (проблема 2.4.2), що сукупно створює додаткові ризики порушення антикорупційного законодавства, ускладнює контроль за доходами посадових осіб і знижує ефективність системи запобігання службовим правопорушенням [12].



Варто додати, що в сучасних умовах фінансово-організаційні й технічні чинники відіграють важливу роль у формуванні середовища, що може сприяти або, навпаки, стримувати вчинення кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності працівниками поліції. Особливої уваги заслуговують питання цифровізації правоохоронної діяльності, які останніми роками набули актуальності у зв'язку із реформуванням сектору безпеки. Водночас, незважаючи на наявність позитивних тенденцій, зокрема впровадження інформаційно-комунікаційної системи розслідування [4], загальний рівень цифровізації в повсякденній діяльності поліції залишається недостатнім, а інтеграція електронних сервісів – фрагментарною. Суттєвим недоліком є відсутність уніфікованої автоматизованої системи обліку речових доказів і процесуальних документів. Це створює можливості для маніпуляцій, зокрема приховування або підміни доказів, що особливо ризиковано у справах, пов'язаних із корупцією чи іншими складними правопорушеннями. Наявність ручного, нецентралізованого обліку, а також відсутність наскрізної фіксації всіх процесуальних рішень призводить до ситуацій, коли окремі особи можуть навмисне зловживати дискреційними повноваженнями або затримувати чи взагалі уникати внесення важливої інформації до офіційних реєстрів. Зазначене породжує латентність кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності й ускладнює контроль [7; 8; 18]. Отже, відсутність автоматизованого розподілу проваджень не лише породжує передумови для зловживань, а й підриває довіру до правоохоронної системи, оскільки формує в суспільстві переконання, залежно від розслідування, від суб'єктивних рішень керівництва, а не від вимог закону та принципів справедливості.

*Кадрові.* В умовах сьогодення кадрова політика у сфері добору кандидатів на службу в Національній поліції України стикається з рядом системних недоліків, що безпосередньо впливають на якість особового складу. Одним із основних викликів є потрапляння на службу осіб, які не відповідають сучасним вимогам до поліцейського (як з погляду професійної підготовки, так і морально-психологічних якостей). Першочергову увагу варто приділити не лише недосконалому функціонуванню кадрового апарату, а й загальному зниженню рівня освіти населення та втраті престижу поліцейської служби. Зниження привабливості професії поліцейського стало чинником, який зумовлює хронічну нестачу кадрів і неможливість утримати молодих фахівців на службі. Як наслідок, зменшується й кількість вступників до закладів вищої освіти системи МВС України, що створює дефіцит якісного кадрового резерву для оновлення органів поліції. Ще однією актуальною проблемою є майже відсутність конкуренції на вакантні посади, що є відображенням негативного сприйняття поліції в суспільстві та результатом соціальної дезорганізації правоохоронної системи. За таких умов кадрові підрозділи змушені часто приймати на службу кандидатів без належної уваги до їхніх особистісних і професійних характеристик. Як зазначає О. С. Новаков, якщо ще нещодавно центри психологічної діагностики ефективно відсівали осіб із психологічними патологіями чи крайніми проявами девіантної поведінки, то нині нерідко трапляються факти прийому працівників, які не відповідають мінімальним професійним і морально-психологічним вимогам [10, с. 80]. Наслідком такого підходу стає підвищення рівня дисциплінарних проступків і кримінальних правопорушень як серед поліцейських, так і серед курсантів чи слухачів навчальних закладів МВС України, зокрема як у процесі навчання, так і під час проходження практики в підрозділах поліції [17, с. 85].

Окремої уваги заслуговує й проблема проведення первинної діагностики кандидатів на службу. Недосконалість існуючих методик, обмеженість ресурсів, а також відсутність належної науково-методичної бази ускладнюють своєчасне виявлення осіб із потенційно ризиковими схильностями. Підбір кадрів здійснюється без урахування сучасних викликів, а процедурні й організаційні недоліки залишаються значною прогалиною в кадровій роботі. Як слушно зазначає О. В. Негодченко, тільки науково обґрунтована концепція відбору, підготовки та перепідготовки персоналу можуть стати основою для формування якісного кадрового потенціалу, здатного ефективно протидіяти сучасним загрозам у сфері службової діяльності [9, с. 337–338]. З огляду на це нагальною є потреба в розробці та впровадженні нових підходів до кадрового відбору, що передбачають не лише посилення професійного й психологічного тестування, а й формування сучасної моделі кадрової політики в правоохоронних органах.

*Недоліки професійної підготовки та виховання.* Аналіз криміногенних чинників цієї групи засвідчує, що саме дефіцит професійної культури й низький рівень спеціальних знань часто виступають каталізаторами правопорушень у сфері службової діяльності. Сучасна професійна культура поліцейського має охоплювати не лише знання нормативно-правових актів і специфіку практичної діяльності, а й глибоко інтегровані моральні орієнтири, почуття відповідальності перед суспільством, стійкі стандарти службових відносин, дотримання етичних норм і готовність діяти відповідно до стандартів публічної служби. Недостатній рівень професійної культури проявляється в таких ключових аспектах, як відсутність належної мотивації, ослаблення почуття моральної та юридичної відповідальності, відсутність сформованого позитивного стереотипу поведінки, нерозвинена культура службових і позаслужбових стосунків, а також недостатня підготовленість до виконання професійних обов'язків [1; 5; 10; 13].

Зазначені тенденції свідчать про потребу в суттєвому реформуванні системи професійної підготовки та виховання в поліції – впровадження сучасних стандартів, підвищення мотивації до набуття практичних навичок, посилення уваги до морально-психологічного відбору, а також реального наставництва з боку досвідчених працівників. Тільки так можливо забезпечити формування висококваліфікованого, відповідального й етично стійкого особового складу.

**Висновки.** Службова злочинність серед працівників поліції породжується рядом взаємопов'язаних детермінант, кожна з яких посилює дію інших і створює системну вразливість для правоохоронного органу. Реформа поліції змінила підхід до превенції, але обмежилася переважно патрульними підрозділами. Її центральна ланка (слідчі й оперативно-технічні працівники) залишилася поза системними змінами, що дає підстави стверджувати про наявність впливу на прийняття процесуальних рішень та втрати іміджу професії (досі поряд із здійсненням розслідування ними здійснюється й охорона громадського порядку в метрополітенах, а також під час проведення масових та інших заходів). Водночас умови воєнного стану принесли збільшення завантаженості поліцейських з усіх органів і підрозділів нетиповими як для правоохоронців завданнями, підсилюючи психологічний і емоційний тиск. До того ж соціально-економічні чинники, зокрема й недостатнє матеріально-технічне забезпечення (в поліції продовжує утримуватись найнижчий рівень заробітних плат порівняно з усіма правоохоронними органами), змушують до пошуків «альтернативних» способів покриття матеріальних потреб. Крім того, недостатній внутрішній контроль, дефіцит кадрів (значна кількість поліцейських – професіоналів звільнилась або перейшла працювати в інші правоохоронні органи, зокрема НАБУ, ДБР, БЕБ), неналежна перевірка нових кандидатів на службу, низький рівень їхньої початкової підготовки та відсутність наставників формують додаткові ризики службової злочинності.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бандурка О. М., Соболев В. О. Теорія та методи роботи з персоналом в органах внутрішніх справ : підручник. Харків, 2000. 480 с.
2. Вовченко Р. А. Детермінація професійної діяльності поліцейського в умовах воєнного часу. *Кримінологічна теорія і практика: проблеми сьогодення та шляхи їх вирішення* : матеріали міжвідом. наук.-практ. круглого столу, м. Київ, 7 листоп. 2024 р. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2024. С. 27–30.
3. Державна антикорупційна політика і запобігання та протидія корупції на публічній службі в органах державної влади і органах місцевого самоврядування : монографія / за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. Л. Федоренка. Київ : Вид-во Ліра-К, НАДУ, 2016. 524 с.
4. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/print>
5. Макушев П. В. Професійна правосвідомість і правова культура дільничного інспектора міліції (шляхи формування і удосконалювання) : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Київ, 2004. 191 с.
6. Мельник М. І. Корупція – корозія влади (соціальна сутність, тенденції та наслідки, заходи протидії) : монографія. Київ : Юрид. думка, 2004. 400 с.

7. Михайлова Ю. О., Федосова О. В. Щодо проблеми корупційних ризиків у кримінальному провадженні в Україні. *Кримінально-правові та кримінологічні засади протидії корупції* : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції. Харків, 2017. С. 127–128. URL : [https://www.univd.edu.ua/general/publishing/konf/31\\_03\\_2017/pdf/57.pdf](https://www.univd.edu.ua/general/publishing/konf/31_03_2017/pdf/57.pdf)
8. Мірошниченко С. С. Корупційні ризики у кримінальному провадженні. *Юридична наука*. 2020. № 1 (103). С. 293–299. URL : <https://journal-nam.com.ua/index.php/journal/article/view/37/35>
9. Негодченко В. О. Діяльність органів внутрішніх справ щодо попередження злочинів у сучасних умовах : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Харків, 2003. 180 с.
10. Новаков О. С. Кримінологічна характеристика та профілактика злочинів, які вчиняються працівниками міліції у сфері службової діяльності : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Київ, 2003. 205 с.
11. Особливості професійної діяльності офіцерів-оперативників Державної прикордонної служби України. URL : [https://otherreferats.allbest.ru/psychology/00285520\\_0.html](https://otherreferats.allbest.ru/psychology/00285520_0.html)
12. Про засади державної антикорупційної політики на 2021–2025 роки : Закон України від 20 черв. 2022 р. № 2322-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2322-20#n93>
13. Сливка С. С. Філософсько-правові проблеми професійної культури юриста : дис. ... докт. юрид. наук : 12.00.12. Львів, 2002. 405 с.
14. Тимошенко В. І. Теоретичні проблеми кримінології : зб. наук. праць. Київ : ФОП Маслаков, 2021. 300 с.
15. Ткаченко О. В. Адміністративно-правові засади протидії корупції в органах внутрішніх справ : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2008. 208 с.
16. Хоменко В. П. Кримінально-правові та кримінологічні засади запобігання злочинам у фіскальній сфері: теорія і практика : монографія. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. 400 с.
17. Шалгунова С. А. Кримінально-правові та кримінологічні заходи попередження хабарництва серед співробітників органів внутрішніх справ : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Київ, 1999. 203 с.
18. Шило О. Г., Глинська Н. В., Москвич Л. М. Корупційні ризики чинного кримінального процесуального законодавства України: окремі питання. *Питання боротьби з корупційними правопорушеннями*. 2014. Випуск 27. С. 202–220. URL : [https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/7325/1/SHulo\\_Glunskaya\\_Moskvich\\_202\\_220.pdf](https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/7325/1/SHulo_Glunskaya_Moskvich_202_220.pdf)

## REFERENCES

1. Bandurka, O. M. & Soboliev, V. O. (2000). *Teoriya ta metody roboty z personalom v organakh vnutrishnikh sprav* [Theory and methods of working with personnel in internal affairs bodies] : Textbook. Kharkiv. 480 p. [in Ukrainian].
2. Vovchenko, R. A. (2024). *Determinatsiya profesiynoyi diyal'nosti politseys'koho v umovakh voyennoho chasu* [Determination of the professional activity of a police officer in wartime conditions]. *Kryminolohichna teoriya i praktyka: problemy s'ohodennya ta shlyakhy yikh vyrishennya* : materialy mizhvidom. nauk.-prakt. kruhloho stolu. Kyiv : Nats. akad. vnutr. sprav. 27–30 [in Ukrainian].
3. Kovbasyuk, Yu. V. & Fedorenko V. L. ed. (2016). *Derzhavna antykoruptsiyna polityka i zapobihannya ta protydiya koruptsiyi na publichnij sluzhbi v organakh derzhavnoyi vlady i organakh mistseвого samovriaduvannya* [State anti-corruption policy and prevention and counteraction to corruption in public service in state authorities and local self-government bodies] : monograph. Kyiv : Vyd-vo Lira-K, NADU. 524 p. [in Ukrainian].
4. Criminal Procedure Code of Ukraine dated April 13, 2012, No. 4651-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/print> [in Ukrainian].
5. Makushev, P. V. (2004). *Profesiyna pravosvidomist' i pravova kultura dil'nychnoho inspektora militsii (shlyakhy formuvannya i udoskonalennya)* [Professional legal awareness and legal culture of a police inspector (ways of formation and improvement)] : dissertation ... candidate of law : 12.00.01. Kyiv. 191 p. [in Ukrainian].
6. Mel'nyk, M. I. (2004). *Koruptsiya – koroziya vlady (sotsial'na sutnist', tendentsii ta naslidky, zakhody protydiyi)* [Corruption – corrosion of power (social essence, trends and consequences, countermeasures)] : monograph. Kyiv : Yurydychna dumka. 400 p. [in Ukrainian].

7. Mykhailova, Yu. O., & Fedosova, O. V. (2017). Shchodo problemy koruptsiynykh ryzykiv u kryminal'nomu provadzhenni v Ukrayini [Regarding the problem of corruption risks in criminal proceedings in Ukraine]. *Kryminal'no-pravovi ta kryminologichni zasady protydyi koruptsiyi* : materialy V Mizhnarodnoyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi. Kharkiv. 127–128. URL : [https://www.univd.edu.ua/general/publishing/konf/31\\_03\\_2017/pdf/57.pdf](https://www.univd.edu.ua/general/publishing/konf/31_03_2017/pdf/57.pdf) [in Ukrainian].
8. Miroshnychenko, S. S. (2020). Koruptsiyni ryzyky u kryminal'nomu provadzhenni [Corruption risks in criminal proceedings]. *Yurydychna nauka*. (1 (103)), 293–299. URL : <https://journal-nam.com.ua/index.php/journal/article/view/37/35> [in Ukrainian].
9. Nehodchenko, V. O. (2003). Diyal'nist' organiv vnutrishnikh sprav shchodo poperedzhennya zlochyniv u suchasnykh umovakh [Activities of internal affairs bodies in preventing crimes in modern conditions] : dissertation ... candidate of legal sciences : 12.00.08. Kharkiv. 180 p. [in Ukrainian].
10. Novakiv, O. S. (2003). Kryminal'na kharakterystyka ta profilaktyka zlochyniv, yaki vchynyuyutsya pratsivnykamy militsiyi u sferi sluzhbovoyi diyal'nosti [Criminological characteristics and prevention of crimes committed by police officers in the field of official activity] : dissertation ... candidate of legal sciences : 12.00.08. Kyiv. 205 p. [in Ukrainian].
11. Osoblyvosti profesiyanoi diyal'nosti ofitseriv-operatyvnykiv Derzhavnoyi prykordonnoyi sluzhby Ukrayiny [Peculiarities of the professional activities of operational officers of the State Border Service of Ukraine]. URL : [https://otherreferats.allbest.ru/psychology/00285520\\_0.html](https://otherreferats.allbest.ru/psychology/00285520_0.html) [in Ukrainian].
12. Law of Ukraine on the Principles of State Anti-Corruption Policy for 2021–2025 dated June 20, 2022 No. 2322-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2322-20#n93> [in Ukrainian].
13. Slyvka, S. S. (2002). Filosofs'ko-pravovi problemy profesiyanoi kultury yurysta [Philosophical and legal problems of the professional culture of a lawyer] : dissertation ... doctor of laws : 12.00.12. Lviv. 405 p. [in Ukrainian].
14. Tymoshenko, V. I. (2021). Teoretychni problemy kryminologii : zb. nauk. prats [Theoretical problems of criminology : collection of scientific works]. Kyiv : FOP Maslakov. 300 p. [in Ukrainian].
15. Tkachenko, O. V. (2008). Administratyvno-pravovi zasady protydii koruptsii v organakh vnutrishnikh sprav [Administrative and legal principles of combating corruption in internal affairs bodies] : dissertation ... candidate of law : 12.00.07. Kyiv. 208 p. [in Ukrainian].
16. Khomenko, V. P. (2020). Kryminal'no-pravovi ta kryminologichni zasady zapobihannya zlochynam u fiskal'niy sferi: teoriya i praktyka [Criminal law and criminological principles of preventing crimes in the fiscal sphere: theory and practice] : monograph. Kyiv : Nats. akad. vnutr. sprav. 400 p. [in Ukrainian].
17. Shalgunova, S. A. (1999). Kryminal'no-pravovi ta kryminologichni zakhody poperedzhennya khabarnytstva sered spivrobitnykiv organiv vnutrishnikh sprav [Criminal law and criminological measures to prevent bribery among employees of internal affairs bodies] : dissertation ... candidate of legal sciences : 12.00.08. Kyiv. 203 p. [in Ukrainian].
18. Shylo, O. H. & Hlynska, N. V. & Moskvych, L. M. (2014). Koruptsiyni ryzyky chynnoho kryminal'no-protsesual'noho zakonodavstva Ukrayiny: okremi pytannya [Corruption risks of the current criminal procedural legislation of Ukraine: specific issues]. *Pytannya borot'by z koruptsiynymy pravoporushennyamy*. Vol. 27. 202–220. URL : [https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/7325/1/SHulo\\_Glunska\\_Moskvich\\_202\\_220.pdf](https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/7325/1/SHulo_Glunska_Moskvich_202_220.pdf) [in Ukrainian].

**D. M. Tychyna, R. A. Vovchenko. REASONS AND CONDITIONS THAT INFLUENCE THE COMMITMENT OF CRIMINAL OFFENCES IN THE SPHERE OF OFFICIAL ACTIVITIES BY POLICE OFFICERS**

*The article is devoted to the study of the complex of reasons and conditions that determine the commission of criminal offenses in the sphere of official activities by police officers. The issue of official crime in the National Police of Ukraine is considered through the prism of modern challenges, in particular, the conditions of martial law, incomplete law enforcement reform and the aggravation of the socio-economic situation in the state. In the article, the author systematizes the most common groups of determinants - political, socio-economic, legal, organizational, personnel and material and technical - which do not act in isolation, but form a common favorable background for the spread of official offenses among police officers.*



*Political influence and the delay in the reform of criminal police bodies and pre-trial investigation, which began in 2015, contribute to the emergence of corruption risks. Martial law conditions only enhance this destructive impact: more than a third of the investigators and operatives surveyed admit that excessive workload, shortage of material resources and the absence of clear work standards hinder successful work. At the same time, socio-economic difficulties (low wages, material stratification) act as another determinant.*

*Particular attention is paid to personnel aspects. Based on their own data, it was established that about a third of graduates of higher education institutions with specific training conditions do not see the police as a promising career path, or doubt the advisability of joining the ranks of law enforcement officers, or have a negative attitude towards the profession even before starting their service. Procedural determinants, in particular, the delay in pre-trial investigations, were additionally analyzed. Significant factors also include weak digitalization, lack of technical support, and formalism in internal financial control. The proposed conclusions can be used to minimize criminal offenses, improve anti-corruption policy, reform the personnel system of the Ministry of Internal Affairs, and ensure proper professional control in the National Police of Ukraine.*

**Keywords:** *crime, service, police, police officer, National Police, causes, conditions, criminal offenses, corruption, martial law, personnel, risks.*